

Biznes w czasie pandemii

UPROSZCZONA RESTRUKTURYZACJA

Jak bronić się przed nieuczciwym dłużnikiem?

Część przedsiębiorców wykorzystuje uproszczoną restrukturyzację do pokrzywdzenia wierzycieli. Co można zrobić, by odzyskać swoje należności od dłużnika, w stosunku, do którego obwieszczono o wszczęciu takiego postępowania?

KRZYSZTOF ŻURADZKI
JOANNA BOROŃ

Uproszczona restrukturyzacja wprowadzona przepisami Tarczy 4.0 w czerwcu 2020 r. cieszy się tak dużym zainteresowaniem przedsiębiorców borykających się z problemami finansowymi, że ustawodawca postanowił przedłużyć możliwość skorzystania z niej do 30 listopada 2021 r. Jak wynika z danych opublikowanych przez Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej ilość uproszczonych restrukturyzacji w czerwcu 2021 r. była rekordowa i najwyższa od roku jej obowiązywania¹. Znowelizowane przepisy Tarczy 4.0 weszły w życie 30 czerwca 2021 r. Od 1 grudnia 2021 r. uproszczona restrukturyzacja zostanie z nami na stałe i przestanie być tylko doraźnym instrumentem wsparcia dla przedsiębiorców na czas pandemii COVID-19.

Postępowanie restrukturyzacyjne należy oceniać pozytywnie, jako mające wiele zalet i stwarzające dla przedsiębiorców realną szansę na przetrwanie problemów z wypłacalnością, dogadanie się z wierzycielami, a tym samym uniknięcie upadłości. Jednak ma ono i wady – coraz częściej jest wykorzystywane przez nieuczciwych przedsiębiorców do unikania regulowania zobowiązania oraz zablokowania wierzycielom możliwości prowadzenia postępowań egzekucyjnych.

Poniżej podpowiadamy co powinni zrobić przedsiębiorcy, którzy podejrzewają, że ich kontrahenci działają nielojalnie i prowadzą uproszczoną restrukturyzację wyłącznie w celu uniknięcia spłaty zobowiązań albo utrudnienia postępowań egzekucyjnych.

1. Kiedy uproszczona restrukturyzacja może zmierzać do pokrzywdzenia wierzycieli?

Podstawową zachętę dla przedsiębiorców do skorzystania z uproszczonej restrukturyzacji daje art. 16 Tarczy 4.0, zgodnie z którym z dniem dokonania obwieszczenia o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu do dnia umorzenia lub zakończenia postępowania o zatwierdzenie układu, postępowania egzekucyjne ulegają zawieszeniu z mocy prawa, natomiast wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem jest niedopuszczalne.

Niestety, przepis ten stanowi także zachętę dla nieuczciwych przedsiębiorców, którzy pod pozorem uproszczonej restrukturyzacji zmierzają wyłącznie do pokrzywdzenia swoich wierzycieli, na przykład prowadząc uproszczoną restrukturyzację bezpośrednio po innym postępowaniu restrukturyzacyjnym, które zakończyło się niepowodzeniem.

Z ORZECZNICTWA

„Pokrzywdzenie wierzycieli może być bowiem skutkiem kolejno otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych. Można sobie wyobrazić, że dłużnik dla uniknięcia prowadzonych egzekucji będzie wnioskował najpierw o otwarcie przyspieszonego postępowania upadłościowego, a w razie jego niepowodzenia i nie zawarcia układu złoży ponownie wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego. Pokrzywdzenie wierzycieli polegałoby więc w takiej sytuacji na uniemożliwieniu im prowadzenia windykacji w ramach cywilnego postępowania egzekucyjnego, jak również doprowadzeniu do wszczęcia postępowania upadłościowego” (postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 29 czerwca 2020 r., sygn. akt XV GR 2/20).

2. Na co powinien zwrócić uwagę wierzyciel?

Szczególnej czujności powinni zachować wierzyciele tych dłużników, którzy na długo

przed pojawieniem się COVID-19 i pojawieniem się przepisów o uproszczonej restrukturyzacji byli już zadłużeni i byli w stosunku do nich prowadzone postępowania sądowe i egzekucyjne. Należy pamiętać, że uproszczona restrukturyzacja to postępowanie z założenia szybkie i odformalizowane. Od dnia obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o otwarciu uproszczonej restrukturyzacji wierzyciel ma tylko 4 miesiące na złożenie w sądzie wniosku o zatwierdzenie układu z wierzycielami – w przeciwnym razie postępowanie zostanie umorzone z mocy prawa. Za mało prawdopodobną należy zatem uznać sytuację, w której tacy dłużnicy w ciągu zaledwie 4 miesięcy byłiby w stanie skutecznie zawrzeć układ ze swoimi wierzycielami, skoro nie udało im się dojść z nimi do porozumienia wcześniej jeszcze w trakcie postępowań sądowych lub egzekucyjnych.

Wierzyciele powinni zwrócić uwagę również na to, czy dłużnik przed restrukturyzacją lub w jej trakcie nie zaczął wyzbywać się swojego majątku. Często dłużnicy celowo wykorzystują uproszczoną restrukturyzację jako ostatni przystanek przed upadłością, a przy tym celowo uszczuplają majątek mający później stanowić masę upadłości.

WAŻNE!

W trakcie uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przedsiębiorca zachowuje zarząd nad swoim majątkiem, lecz na czynności przekraczające zwykły zarząd zobowiązany jest uzyskać zgodę nadzorca układu pod rygorem nieważności czynności podjętej bez takiej zgody.

Do pokrzywdzenia wierzycieli będzie również zmierzało pozorne prowadzenie uproszczonej restrukturyzacji, w której nie są podejmowane żadne czynności. Nie należy zapominać, że do tego postępowania trzeba być przygotowanym. Warunkiem jego wszczęcia jest przygotowanie przez dłużnika propozycji układowych wraz ze spisem wierzytelności, w tym wierzytelności spornych, a następnie przekazanie ich nadzorcę układu. Jeżeli po upływie kilku tygodni od obwieszczenia o postępowaniu nic się nie dzieje, a nadzorca układu nie dysponuje spisem wierzytelności i nie kontaktuje się z wierzycielami celem zawarcia układu, wierzyciel powinien rozważyć podjęcie czynności, o których mowa poniżej.

3. Wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu uproszczonej restrukturyzacji

Jeżeli uproszczona restrukturyzacja może zmierzać do pokrzywdzenia wierzycieli, wierzyciel powinien na podstawie art. 18 ust. 1 przepisów Tarczy 4.0 złożyć do sądu wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu tego postępowania (o których mowa w art. 16 ust. 3). Jeżeli sąd podzieli argumentację wierzyciela i stwierdzi, że postępowanie zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli, wówczas wierzyciel odzyska możliwość prowadzenia postępowań egzekucyjnych bądź wykonania postępowań zabezpieczających. We wniosku należy przywołać okoliczności, które potwierdzą, że uproszczona restrukturyzacja zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli.

Wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia o otwarciu postępowania oprócz wierzyciela może złożyć także dłużnik lub nadzorca układu. Przed wydaniem postanowienia sąd może wysłuchać dłużnika, wierzyciela lub nadzorcę układu. Uchylenie skutków opublikowania obwieszczenia powoduje także uchylenie ograniczenia dłużnika w sprawowaniu zarządu. Nadzorca układu obwieszcza w Monitorze Sądowym

ZDANIEM AUTORÓW

Krzysztof Żuradzki

advokat,
wspólnik
zarządzający
KBZ Żuradzka
& Wspólnicy



Joanna Boroń

advokat, KBZ
Żuradzka
& Wspólnicy



Uproszczona restrukturyzacja stanowi ważny instrument wsparcia przedsiębiorców w okresie pandemii. Szybkość tego postępowania i brak wygórowanych wymagań formalnych sprawiają, iż postępowanie to może być uznane za bardzo atrakcyjne. Te walory zdecydowały właśnie o wprowadzeniu go na stałe do polskiego porządku prawnego. Omawiana regulacja przepisów Tarczy 4.0 zapewnia ochronę dłużników i daje im szansę na ratunek przed upadłością, a przy tym zapewnia ochronę wierzycielom dając im możliwość złożenia wniosku o uchylenie skutków obwieszczenia o uproszczonej restrukturyzacji, który podlega opłacie sądowej wynoszącej zaledwie 30 zł. Należy pamiętać, że komentowane postępowanie ma trwać tylko 4 miesiące, a zatem wierzyciel nie powinien zwlekać ze złożeniem wniosku, jeżeli uzna, że restrukturyzacja może prowadzić do pokrzywdzenia jego interesów. W praktyce większość wniosków rozpoznawana jest przez sądy w ostatnich tygodniach trwania uproszczonej restrukturyzacji. Mają na to wpływ dłużnicy, którzy wezwani przez sąd do zajęcia stanowiska w przedmiocie wniosku wierzyciela celowo przedłużają postępowanie. W ostatnim roku liczba postanowień wydawanych przez sądy uchylających skutki uproszczonej restrukturyzacji ciągle wzrasta.

i Gospodarczym o uchyleniu skutków opublikowania obwieszczenia. Omawiany przepis chroni interesy wierzycieli przed dłużnikami, którzy nie zmierzają do zawarcia układu z wierzycielami, a jedynie chcą skorzystać z przywileju uproszczonej restrukturyzacji i szeregu korzyści z nią związanych.

WAŻNE!

Wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia podlega opłacie sądowej w kwocie zaledwie 30 zł.

Przypis

¹ https://www.coig.com.pl/files/pliki/Raporty/coig_postepowania_restrukturyzacyjne_2021czerwiec.pdf

podstawa
prawna:

[DzU z 2021 r. poz. 1072 ze zm.]

Ustawa z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19

podstawa
prawna:

[DzU z 2020 r. poz. 814 ze zm.]

Ustawa z 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne